

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 17C/195/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113222250
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 02. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Majeriková
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2014:5113222250.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina v konaní pred samosudkyňou JUDr. Annou Majerikovou v právnej veci navrhovateľa: T. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. XXXX/XX, Z. I., občan SR, proti odporcom: 1/ A. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. X. XXX, občan SR, 2/ B. I., rod. T., nar. 06.XX.XXXX, bytom K. X. XXX, občan SR, v konaní o určenie neplatnosti závetu, takto

rozhodol:

rozhodol :

Súd návrh navrhovateľa o určenie neplatnosti závetu, ktorý zanechala poručiiteľka W. G., napísaný formou notárskej zápisnice N 103/82, Nz 126/82 dňa 15.3.1982, z a m i e t a .

Odporcovi v r. 1/ a odporcovi v r. 2/ súd náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 11.7.2013 a doplnený podaním zo dňa 18.10.2013 domáhal určenia, že závet, ktorý zanechala poručiiteľka W. G. napísaný formou notárskej zápisnice N 103/82, Nz 126/82 dňa 15.3.1982 v Žiline je neplatný. Návrh odôvodnil tým, že ako zákonný dedič, brat poručiiteľky namieta platnosť závetu v celom rozsahu a patrí mu zákonný dedičský podiel. Uviedol, že poručiiteľka ho dňa 6.8.2004 splnomocnila pri zrušení závetu a splnomocnenie mu dala osobne pred jej smrťou. Ďalej uviedol, že v dedičskej veci po svojej matke K. G. rozhodnutím Štátneho notárstva v Žiline D 600/79-15 zákonní dedičia nehnuteľnosti odstúpili svojej sestre W. G. a mali dohodu, že po jej smrti sa majetok rozdelí rovnakým dielom a nemal vôbec vedomosť, že sestra urobila závet 15.3.1982.

Odporcovia 1/a 2/ ako závetní dedičia po poručiiteľke nesúhlasili so skutkovými okolnosťami, ktoré udával navrhovateľ, závet spísaný poručiiteľkou považovali za platný, o poručiiteľku sa starali až do jej smrti.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, odporcov 1/ a 2/, oboznámením sa s listinnými dôkazmi k veci sa vzťahujúcimi a to uznesením v dedičskej veci po poručiiteľke č.k. 17D 213/2012, Dnot 194/2012 zo dňa 18.6.2003, závetom poručiiteľky spísaným formou notárskej zápisnice N 103/82, Nz 126/82 dňa 15.3.1982 a dospel k nasledovným skutkovým zisteniam.

Navrhovateľ v priebehu konania zotrval na podanom návrhu a pridržoval sa jeho odôvodnenia s poukazom na dedičskú dohodu po smrti ich matky a splnomocnenie poručiiteľky na odvolanie spísaného

závetu, ktoré mu odovzdala tesne pred smrťou. Od závetných dedičov žiada len polovicu lesa, na ktorý ako zákonný dedič má nárok.

Odporca v r. 1/ a odporca v r. 2/ s návrhom nesúhlasili. Uviedli, že závet poručiťka urobila pri plnom vedomí, o závete sa dozvedeli až v rámci dedičského konania.

V dedičskej veci po poručiťke W. G. uznesením súdu zo dňa 18.6.2013 č.k. 17D 213/2012, Dnot 194/2012-45 zákonný dedič (navrhovateľ) bol odkázaný, aby v lehote do 30 dní od právoplatnosti uznesenia podal žalobu proti závetným dedičom (odporca 1/ a 2/) na rozhodnutie o neplatnosti závetu, ktorý zanechala poručiťka napísaný formou notárskej zápisnice N 103/82, Nz 126/82. Je tiež nesporné, že v prítomnosti závetných dedičov a zákonných dedičov (okrem navrhovateľa aj C. T.) bol vyhlásený na pojednávaní dňa 28. marca 2013 závet, ktorý zanechala poručiťka a ktorého platnosť namietal navrhovateľ ako zákonný dedič. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 24.7.2013.

Uznesením súdu zo dňa 11.12.2013 č.k. 17D 213/2012, Dnot 194/2012-52 v dedičskej veci po poručiťke W. G. konanie bolo prerušené do právoplatného skončenia veci o určenie neplatnosti závetu vedenej pod sp. zn. 17C 195/2013. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 1.2.2014.

Z pripojeného obsahu spisu 17D 213/2012 súd zistil, že závet, ktorý zanechala poručiťka W. G. bol zriadený vo forme notárskej zápisnice bývalého Štátneho notárstva v Žiline č. N 103/82, Nz 126/82 dňa 15.3.1982, totožnosť účastníčky bola zákonným spôsobom preukázaná a vyhlásila, že k uzavieraniu právneho úkonu je spôsobilá a požiadala, aby s ňou bol spísaný a do notárskej zápisnice pojatý závet, ktorým po náležitom uvážení, pri plnom vedomí a bez akéhokoľvek nátlaku poručila pre prípad smrti všetok nehnuteľný majetok, hnutelný majetok, ako aj prípadné pohľadávky a práva v rovnakom pomere A. T. a B. T. a súhlasí, aby po jej smrti vlastníctvo ohľadom všetkého nehnuteľného majetku bolo prevedené v evidencii nehnuteľností v rovnakom pomere. Zároveň vyhlásila, že doteraz žiaden závet nerobila a že tento testament je jej jedinou poslednou vôľou a štátny notár potvrdil, že účastníčka prehlásila, že závet správne a úplne obsahuje jej poslednú vôľu a že s obsahom závetu v celom rozsahu a obsahu súhlasí, na čo zápisnicu pred notárom vlastnoručne a dobrovoľne podpísala.

Závet je prísne formálny jednostranný právny úkon, ktorý musí spĺňať všetky náležitosti, ktoré Občiansky zákonník vyžaduje pre platnosť akéhokoľvek právneho úkonu (§ 37, § 38, § 39, § 40 ods. 1), ako aj osobitné náležitosti požadované ustanoveniami § 476 až 479 Občianskeho zákonníka. Podľa § 476d ods. 1 Občianskeho zákonníka, poručiťka môže prejaviť svoju poslednú vôľu do notárskej zápisnice; osobitný zákon ustanovuje, kedy sa musí úkon urobiť pred svedkami. Notárske zápisnice a ich rovnopisy, výpisy z notárskych zápisníc a listiny o overení sú verejnými listinami; na rozdiel od súkromných listín (holografný a alografný závet) sa pri verejných listinách pri dokazovaní vychádza z toho, že potvrdzujú pravdivosť, čo je v nich osvedčené alebo potvrdené (§ 134 O.s.p.), ak nie je preukázaný opak. V danom prípade závet vo forme notárskej zápisnice vyhovuje náležitostiam uvedeným v notárskom poriadku, ide o oficiálny závet, ktorý má zákonom požadované náležitosti a závet zriadený formou notárskej zápisnice dňa 15.3.1982 súd považuje za platný právny úkon.

Podľa § 480 ods. 1 Občianskeho zákonníka, závet sa zrušuje neskorším platným závetom, pokiaľ popri ňom nemôže obstať, alebo odvolaním závetu; odvolanie musí mať formu, aká je potrebná pre závet.

V citovanom ustanovení je upravený zánik účinkov závetu na základe dispozície poručiťka (závetcu). Závetca môže počas svojho života so závetom voľne nakladať, môže ho kedykoľvek odvolať alebo zrušiť. Odvolanie závetu je výslovný prejav vôle poručiťka, pre ktorý je predpísaná rovnaká forma ako pre zriadenie závetu. Jedným zo spôsobov ako zrušiť doterajší závet, je zriadenie neskoršieho (nového) závetu. Závet je rýdzo osobným právom poručiťka a právny úkon zriadenia alebo zrušenia závetu musí byť urobený osobne zriaďovateľom závetu (poručiťkom); nie je možné, aby tieto úkony urobil za poručiťka jeho zástupca (zákonný alebo na základe plnomocenstva).

Podľa § 175k ods. 2 O.s.p., ak však rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby svoje právo uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu. Ak žaloba nebude v lehote podaná, pokračuje súd v konaní bez zreteľa na tohto dediča.

Postupom podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia sa rieši v občianskom súdnom konaní predbežná otázka, významná pre konanie o dedičstve, či už ide o spornú skutočnosť, na základe ktorej závisí zistenie okruhu dedičov alebo zistenie poručiteľovho majetku a jeho dlhov. Rozhodnutím podľa tohto ustanovenia možno uložiť aj podanie návrhu na určenie platnosti či neplatnosti závetu, pretože určenie, či je alebo nie je závet platný, je súčasne určením existencie resp. neexistencie tohto závetu, a teda jedným z predpokladov pre posúdenie, či určitá osoba je alebo nie je dedičom poručiteľa.

V posudzovanom prípade, ako už bolo uvedené vyššie, navrhovateľ ako účastník dedičského konania po poručiteľke W. G., zomr. dňa XX.X.XXXX, bol v súlade s ustanovením § 175k ods. 2 O.s.p. odkázaný podať na súde žalobu o určenie neplatnosti závetu tejto poručiteľky a navrhovateľ v tomto zmysle postupoval. Ak bol účastník dedičského konania v súlade s ustanovením § 175k ods. 2 O.s.p. odkázaný podať na súde žalobu o určenie spornej skutočnosti, nejde o žalobu v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p. Podanie takejto žaloby totiž umožňuje osobitný predpis a jej podanie nie je závislé na preukázaní naliehavého právneho záujmu ako ustanovenie § 80 písm. c) O.s.p. predpokladá. Vyriešenie tejto predbežnej otázky sa však vždy dotýka spoločných práv a povinností všetkých účastníkov konania o dedičstve.

Pre sporové konanie, začaté na základe návrhu podaného odkázaným dedičom (navrhovateľom podľa § 175 ods. 2 O.s.p.) podľa názoru súdu je treba považovať všetkých účastníkov konania v dedičstve za nerozlučných spoločníkov v zmysle ustanovenia § 91 ods. 2 O.s.p., a to ako na strane navrhovateľov, tak i na strane odporcov. O spoločné práva a povinnosti, ohľadne ktorých sa rozhodnutie musí vzťahovať na všetkých účastníkov konania, ktorí vystupujú na jednej strane a úkony jedného z nich platia aj pre ostatných, sa jedná vtedy, ak podľa ustanovení hmotného práva je právo alebo povinnosť o ktoré v konaní ide, nedeliteľnej povahy. Postavenie navrhovateľa je pritom určené obsahom rozhodnutia súdu v dedičskom konaní, ale ostatní dedičia musia v sporovom konaní vystupovať ako odporcovia, i keď v dedičskom konaní sa niektorí z nich k spornej otázke nestavali odmietavo. Riadne označenie všetkých účastníkov konania ako nositeľov práv a povinností je hmotnoprávnou podmienkou podaného návrhu a preto súd v prejednávanej veci sa zaoberal tým, či okruh účastníkov na strane dedičov je úplný a správny. Keďže z vykonaného dokazovania a to z rozhodnutia v dedičskej veci po poručiteľke je nepochybné, že zákonnými dedičmi po poručiteľke prichádzajú do úvahy jej súrodenci okrem navrhovateľa (brat poručiteľky) aj sestra C. T., ktorá však v danom prípade nebola účastníkom konania o určenie neplatnosti závetu. Z uvedeného vyplýva, že ak sestra poručiteľky ako účastník dedičského konania nebola označená v podanom návrhu a nezúčastnila sa konania, nemôže byť návrhu na určenie neplatnosti závetu vyhovieť pre nedostatok vecnej legitímácie vyplývajúcej z hmotného práva (neúplný okruh). Uplatnenie práva na súdnu ochranu je úzko spojené s procesným postupom, ktorý si účastník konania zvolil, a za ktorý nesie sám zodpovednosť prejavujúcu sa v neúspechu jeho žalobného návrhu. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd návrh navrhovateľa zamietol.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého zákonného ustanovenia účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal v spojení s ustanovením § 151 ods. 1 veta prvá O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. V danom prípade odporcovia 1/ a 2/ mali plný úspech vo veci, pričom náhradu trov konania si neuplatnili a zo spisu trovy konania im nevyplývajú a preto súd pri aplikácii ustanovenia § 151 ods. 1 O.s.p. odporcom 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného súdu ku Krajskému súdu v Žiline.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3), t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, musí byť podpísané a datované, uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ustanovenia § 221 ods. 1 OSP, súd rozhodnutie zruší, len ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,
- h) súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec, a preto nevykonal ďalšie navrhované dôkazy.

Podľa ustanovenia § 205a ods. 1 OSP, skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak

a) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu,

b) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,

c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4,

d) ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Podľa ustanovenia § 205a ods. 2 OSP, ustanovenie § 205a ods. 1 OSP sa nepoužije v konaniach podľa § 120 ods. 2.

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, ktoré vznikli štátu, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).